

40 hugmyndir að verkefnum í

LESTRARDAGBÓK

Aldurshópur

Fyrir nemendur sem hafa náð góðum tókum á lesfimi og þurfa fjölbreytt viðfangsefni í heimalestrarþjálfun.

Um verkefnið

Það er mikilvægt að nemendur haldi áfram að lesa eftir að þeir hafa náð góðum tókum á lesfimi því þeir þurfa að viðhalda þeirri færni sem hefur áunnist. Lestur er einnig ein árangursríkasta leiðin að tileinka sér mikilvægan orðaforða.

Lestur er árangursríkastur ef nemendur koma auga á tilganginn með honum en það að skrá 15 mínútna heimalestur í kvittanahefti ár eftir ár er ekki vænlegt til árangurs ef nemendur eiga að vera jákvæðir í garð þjálfunar og öðlast mögulegan áhuga á lestri. Viðfangsefni heimalestrarþjálfunar þurfa því að vera merkingarbær fyrir nemandanum og taka mið af stöðu hans í lestri hverju sinni. Samhliða kröfum um heimalestur verða kennarar því að skapa lestrinum ákveðinn tilgang, vettvang og merkingarbært samhengi.

Við val á þessum 40 verkefnum var fyrst og fremst leitast við að nota ritun sem úrvinnsluleið en kennarar geta farið óteljandi leiðir við vinnu með heimalestur. Það er líka stundum í lagi að gera ekki neinar aðrar kröfur en þær að njóta lestrarins.

Nær allar hugmyndirnar, sem hér eru nefndar, henta betur í vinnu með bókmenntatexta þar sem venjan er sú að heimalestrarbækur séu af þeim toga en það er einnig mikilvægt að kenna nemendum leiðir til að vinna markvisst með fleiri tegundir texta út frá einkennum þeirra og út frá tilgangi lestrar hverju sinni.

Gögn og framkvæmd

Lestrardagbókin sjálf er mikilvægasta gagnað en í hana safnar nemandinn allri úrvinnslu varðandi heimalesturinn. Hægt er að gefa nemendum nokkuð frjálssar hendur varðandi útfærslu á dagbókinni og þótt sjálfsagt sé að gera kröfur um gott málfar, góð vinnubrögð og skipulega uppsetningu er líka gaman að leyfa sköpunargleðinni að ráða þannig að innihaldið fái notið sín og tjáningin taki á sig persónulegan stíl nemandans. Það er hægt að fara margar leiðir við útfærslu á lestrardagbók og ættu kennarar að skoða möguleikann á að vera með stafræna bók þar sem nemendur geta óhikað skráð, klippt, límt og deilt ýmsu skemmtilegu varðandi lesturinn. Á netinu má finna margar skemmtilegar hugmyndir um útfærslur á lestrardagbókum (reading journal/reading log).

Hugmyndabankinn er settur upp með tvenns konar hætti: Annars vegar í formi lista en hins vegar sem spjöld sem klippa má út og nota til að draga um verkefni (ef nemandi er ævintýragjarn) eða til að líma inn í lestrardagbókina rafrænt eða á pappír.

Hugmyndir

1. **Bréf:** Skrifaðu stutt bréf til aðalpersónu bókarinnar. Skrifaðu líka svar hennar til þín.
2. **Samheiti og andheiti:** Skrifaðu niður sex lýsingarorð sem lýsa aðalpersónu bókarinnar en skráðu líka hjá þér andheiti þeirra.
3. **Nýtt upphaf:** Skrifaðu nýtt upphaf á söguna. Þarf ekki að vera meira en nokkrar línur.
4. **Nýr endir:** Skrifaðu nýjan endi á söguna.
5. **Auglýsing:** Búðu til auglýsingu og reyndu að sannfæra aðra um að lesa bókina.
6. **Mynd:** Taktu mynd af því umhverfi þar sem sagan hefði getað gerst og lýstu því hvers vegna þér finnst að hún hefði getað gerst þarna.
7. **Ef þú værir aðalpersónan:** Hvað hefðir þú gert öðruvísi ef þú hefðir verið aðalpersónan í bókinni? Skrifaðu það niður.
8. **Bókarumsögn:** Skrifaðu bókarumsögn og hengdu upp inni í stofunni þinni eða inni á bókasafni. Það getur hjálpað öðrum að velja sér bók.
9. **Meðmæli í sms:** Skrifaðu stutt skilaboð í tölvupósti eða sms til vinar eða vinkonu og útskýrðu hvers vegna þetta er einmitt rétta bókinn fyrir hann eða hana.
10. **Orðalisti:** Búðu til lista yfir öll nýju, óvenjulegu, skemmtilegu og framandi orðin sem þú finnur í bókinni. Veldu upphaldsorðið og myndskreyttu það.
11. **Spurningakeppni:** Búðu til nokkrar spurningar úr efni bókarinnar og haltu spurningakeppni fyrir þá sem hafa lesið bókina. Mundu samt að skrá svörin niður til að vera alveg viss og til að vera búin/n undir vafaatriði sem kunna að koma upp.
12. **Lag/ljóð sem hæfir sögunni:** Finndu lag eða ljóð sem þér finnst hæfa sögunni og leyfðu öðrum að heyra. Hvers vegna finnst þér lagið/ljóðið passa við söguna?
13. **Að gera sér í hugarlund:** Skráðu niður atburð úr bókinni og lýstu því sem þú sérð í huganum. Ef til vill er betra að teikna mynd!

14. **Bókin lesin eftir 100 ár:** Reyndu að svara því hvort einhver muni lesa bókina eftir 100 ár. Rökstyddu svar þitt.
15. **Tölvupóstur til höfundar:** Skrifaðu tölvupóst til höfundar bókarinnar ef þú hefur einhverjar spurningar varðandi hana eða langar til að vita meira. Höfundum þykir mjög gaman að heyra frá lesurum sínum. Sumir höfundar eru með eigin heimasíðu en svo er hægt að finna netföng þeirra á heimasíðu Rithöfundasambands Íslands eða á þessari slóð: <https://rsi.is/felagatal/>. Það er líka hægt að hafa samband við höfunda í gegnum útgefanda.
16. **Upplestur:** Lestu upphaldskaflann þinn í bókinni fyrir einhvern þegar þú ert búin/n að æfa þig vel en gættu þess að velja ekki kafla sem getur t.d. skemmt endinn.
17. **Allt á lítið blað:** Skrifaðu allt sem þú manst um bókina á blað sem er á stærð við nafnspjald og límdu inn í lestrardagbókina þína. Notaðu plássið vel og skrifaðu aðeins um það sem skiptir máli.
18. **Kort af söguviði bókarinnar:** Teiknaðu kort af söguviði bókarinnar eins og þú gerir þér það í hugarlund.
19. **Kvikmynd eftir bókinni?:** Er hægt að búa til mynd eftir bókinni? Hvers vegna eða hvers vegna ekki? Skráðu vangaveltur í lestrardagbókina þína.
20. **Bókarýni á netinu:** Stendur eitthvað á netinu um bókina? Gerðu stutta samantekt um það sem þú finnur og skráðu í lestrardagbók.
21. **Atburðarás sögunnar:** Hvað gerðist eiginlega í sögunni? Skráðu meginviðburði sögunnar á minnismiða og límdu inn í lestrardagbókina þína.
22. **Aðalsögupersónan af gagnstæðu kyni:** Hvernig hefði sagan verið ef aðalpersónan hefði verið af gagnstæðu kyni? Hefði sagan verið eins? Skrifaðu dálítið um það.
23. **Allt sem ég las á einum skóladegi:** Skráðu í dagbókina þína allt sem þú lest á einum skóladegi þú verður hissa þegar þú kemst að því hvað þú notar lestur mikið!
24. **Vinur eða vinkona?:** Hefðir þú viljað vera vinur/vinkona einhverrar persónu í bókinni? Hvers vegna eða hvers vegna ekki?
25. **Dagbókarfærsla:** Settu þig í spor aðalpersónu bókarinnar og skrifaðu stutta dagbókarfærslu. Í færslunni máttu styðjast við dag í lífi persónunnar eða búa til alveg nýjan dag. Mundu að líðan skiptir miklu máli þegar skrifað er í dagbók.

26. **Viðtal:** Taktu ímyndað viðtal við eina sögupersónu úr bókinni með því að skrá niður nokkrar spurningar sem gefa henni færi á að útskýra viðhorf sitt og tilfinningar til annarra sögupersóna eða atburða í bókinni.
27. **Leiklestur:** Ef einhver annar er að lesa sömu bók og þú getið þið leiklesið áhugavert samtal úr bókinni. Æfið ykkur þangað til þið hafið náð góðum tókum á textanum og lesið svo fyrir bekkinn!
28. **Bókarýni:** Finndu nokkrar umsagnir um bækur í dagblöðum eða á netinu og lestu þær vandlega. Veltu fyrir þér einkennum bókarýni og reyndu að skrifa eina slíka í lestrardagbókina.
29. **Leynist fréttæfni í bókinni?:** Skrifaðu um mikilvægan atburð í bókinni eins og um frétt sé að ræða. Mundu að hafa fyrirsögnina bæði lýsandi og grípandi.
30. **Ferðabæklingur:** Gerist sagan á framandi stað? Aflaðu þér frekari upplýsinga um hann og útbúðu lítinn ferðabækling sem lokkar aðra lesendur þangað.
31. **Persónulýsing:** Reyndu að skrifa eins nákvæma persónulýsingu og þú getur af einni sögupersónu bókarinnar. Notaðu allt sem kemur fram í bókinni varðandi persónuna og teiknaðu síðan mynd af henni.
32. **Úr bók í kvikmynd:** Lestu bók sem kvikmynd hefur verið gerð eftir og horfðu síðan á myndina. Skráðu hjá þér vangaveltur um það sem er líkt og ólíkt með bók og mynd. Ráðlegging: Lestu bókina fyrst og horfðu svo á myndina því það er svo skemmtilegt að búa til sína eigin mynd í huganum.
33. **Ný bókarkápa?** Skoðaðu vel bókarkápu bókarinnar sem þú varst að lesa og skráðu hjá þér hvers konar upplýsingar koma þar fram. Finnst þér titill sögunnar, myndefni og aðrar upplýsingar hæfa bókinni? Ef ekki þá skaltu bara gera drög að þinni eigin bókarkápu í lestrardagbókina þína.
34. **Venn kort:** Venn kort henta vel til að átta sig á því hvað er líkt og ólíkt með sögupersónum og aðstæðum þeirra. Gerðu eitt slíkt í lestrardagbókina þína þar sem þú berð saman tvær sögupersónur og gerðu stutta samantekt um niðurstöður þínar.
35. **Einkenni sögupersóna:** Búðu til litla töflu yfir útlitseinkenni og eiginleika (kosti og galla) sögupersóna. Það getur verið gott að eiga safn af lýsingarorðum sem lýsa fólki þegar maður skrifar sjálfur sögu!
36. **Fimm nýir hlutir!** Skrifaðu niður fimm atriði sem þú lærðir af því að lesa bókina. Það geta verið fimm nýjar staðreyndir, fimm ný orð eða blanda af hvoru tveggja.

37. **Breytt ris í sögu:** Í öllum góðum sögum er skýrt ris eða hámark þar sem aðalsögupersónan stendur frammi fyrir vanda sem virðist óleysanlegur. Höfundar kjósa að fara ákveðna leið við lausn á vanda en eru fleiri leiðir færar? Skráðu hjá þér aðra mögulega leið sem höfundur hefði getað farið til að leysa vandann. Hvaða áhrif hefði það haft á söguna?
38. **Tuttugu árum síðar:** Ímyndaðu þér hvað ein sögupersónan gæti mögulega verið að gera 20 árum eftir að sagan gerist og skráðu það niður. Hvers vegna sérðu hana fyrir þér í þessum sporum?
39. **Póstkort:** Teiknaðu bakhlið og framhlið póstkorts í lestrardagbókina og láttu eina sögupersónu senda póstkortið til annarrar.
40. **Afmæli:** Uppáhaldsögupersónan þín á afmæli. Skipuleggðu afmælisveislu í lestrardagbókina með því að útbúa gestalista, ákveða matseðil og gera innkaupalista yfir það sem þarf að kaupa. Síðast en ekki síst skaltu hafa það í huga sem þú veist um persónuna og koma með nokkrar hugmyndir að því hvað hana gæti langað að fá í afmælisgjöf og hvers vegna.

Bréf

Skrifaðu stutt bréf til aðalpersónu bókarinnar. Skrifðu líka svar hennar til þín.

Samheiti og andheiti

Skrifaðu niður 6 lýsingarorð sem lýsa aðalpersónu bókarinnar en skráðu líka hjá þér andheiti þeirra.

Nýtt upphaf

Skrifaðu nýtt upphaf á söguna. Þarf ekki að vera meira en nokkrar línur.

Nýr endir

Skrifaðu nýjan endi á söguna.

Auglýsing

Búðu til auglýsingu og reyndu að sannfæra aðra um að lesa bókina.

Mynd

Taktu mynd af því umhverfi þar sem sagan hefði getað gerst og lýstu því hvers vegna þér finnst að hún hefði getað gerst þarna.

Ef þú værir aðalpersónan

Hvað hefðir þú gert öðruvísi ef þú hefðir verið aðalpersónan í bókinni? Skrifðu það niður.

Bókarumsögn

Skrifaðu bókarumsögn og hengdu upp inni í stofunni þinni eða inni á bókasafni. Það getur hjálpað öðrum að velja sér bók.

Meðmæli í sms

Skrifaðu stutt skilaboð í tölvupósti eða sms til vinar eða vinkonu og útskýrðu hvers vegna þetta er einmitt rétta bókinn fyrir hann eða hana.

Orðalisti

Búðu til lista yfir öll nýju, óvenjulegu, skemmtilegu og framandi orðin sem þú finnur í bókinni. Veldu uppáhaldsorðið og myndskreyttu það.

☆ Spurningakeppni

Búðu til nokkrar spurningar úr efni bókarinnar og haltu spurningakeppni fyrir þá sem hafa lesið bókina. Mundu samt að skrá svörin niður til að vera alveg viss og til að vera búin/n undir vafaatriði sem kunna að koma upp.

Lag/ljóð sem hæfir sögunni

Finndu lag eða ljóð sem þér finnst hæfa sögunni og leyfðu öðrum að heyra. Hvers vegna finnst þér lagið/ljóðið passa við söguna?

☆ Að gera sér í hugarlund ☆

Skráðu niður atburð úr bókinni og lýstu því sem þú sérð í huganum. Ef til vill er betra að teikna mynd!

☆ Bókin lesin eftir 100 ár

Reyndu að svara því hvort einhver muni lesa bókina eftir 100 ár. Rökstyddu svar þitt. ☆

☆ Tölvupóstur til höfundar

Skrifaðu tölvupóst til höfundar bókarinnar ef þú hefur einhverjar spurningar varðandi hana eða langar til að vita meira. Höfundum þykir mjög gaman að heyra frá lesurum sínum. ☆

Upplestur

Lestu upphaldskaflann þinn í bókinni fyrir einhvern þegar þú ert búin/n að æfa þig vel en gættu þess að velja ekki kafla sem getur t.d. skemmt endinn. ☆ ☆

☆ Allt á lítið blað

Skrifaðu allt sem þú manst um bókina á blað sem er á stærð við nafnspjald og límdu inn í lestrar-dagbókina þína. Notaðu plássið vel og skrifaðu aðeins um það sem skiptir máli. ☆

Kvikmynd eftir bókinni?

Er hægt að búa til mynd eftir bókinni? Hvers vegna eða hvers vegna ekki? Skráðu vangaveltur í lestrardagbókina þína. ☆ ☆ ☆

Kort af söguviði bókarinnar

Teiknaðu kort af söguviði bókarinnar eins og þú gerir þér það í hugarlund. ☆ ☆

Bókarýni á netinu ☆

Stendur eitthvað á netinu um bókina? Gerðu stutta samantekt um það sem þú finnur og skráðu í lestrardagbók. ☆

Atburðarás sögunnar

Hvað gerðist eiginlega í sögunni?
Skráðu meginviðburði sögunnar
á minnismiða og límdu inn í
lestrardagbókina þína.

Aðalsögupersónan af gagnstæðu kyni

Hvernig hefði sagan verið ef
aðalpersónan hefði verið af
gagnstæðu kyni? Hefði sagan
verið eins?

Skrifaðu dálítið um það.

Allt sem ég las á einum skóladegi

Skráðu í dagbókina þína allt
sem þú lest á einum skóladegi.
Þú verður hissa þegar þú kemst
að því hvað þú notar lestur mikið!

Vinur eða vinkona?

Hefðir þú viljað vera vinur/vinkona
einhverrar persónu í bókinni?
Hvers vegna eða hvers vegna ekki?

Dagbókarfærsla

Settu þig í spor aðalpersónu
bókarinnar og skrifaðu stutta dag-
bókarfærslu. Í færslunni máttu
styðjast við dag í lífi persónunnar
eða búa til alveg nýjan dag. Mundu
að líðan skiptir miklu máli þegar
skrifað er í dagbók.

Viðtal

Taktu ímyndað viðtal við eina sögu-
persónu úr bókinni með því að skrá
niður nokkrar spurningar sem gefa
henni færi á að útskýra viðhorf sitt
og tilfinningar til annarra
sögupersóna eða atburða í bókinni.

Leiklestur

Ef einhver annar er að lesa sömu
bók og þú getið þið leiklesið
á hugavert samtal úr bókinni. Æfið
ykkur þangað til þið hafið náð
góðum tökum á textanum og lesið
svo fyrir bekkinn!

Bókarýni á netinu

Stendur eitthvað á netinu
um bókina? Gerðu stutta samantekt
um það sem þú finnur og skráðu
í lestrardagbók.

Leynist fréttæfni í bókinni?

Skrifaðu um mikilvægan atburð í bókinni eins og um frétt sé að ræða. Mundu að hafa fyrirsögnina bæði

☆ lýsandi og grípandi. ☆

Ferðabæklingur

Gerist sagan á framandi stað? Aflaðu þér frekari upplýsinga um hann og útbúðu lítinn ferðabækling sem lokkar aðra lesendur þangað.

Persónulýsing

Reyndu að skrifa eins nákvæma persónulýsingu og þú getur af einni sögupersónu bókarinnar. Notaðu allt sem kemur fram í bókinni varðandi persónuna og teiknaðu síðan mynd af henni.

Úr bók í kvikmynd

Lestu bók sem kvikmynd hefur verið gerð eftir og horfðu síðan á myndina. Skráðu hjá þér vangaveltur um það sem er líkt og ólíkt með bók og mynd. Ráðlegging: Lestu bókina fyrst og horfðu svo á myndina því það er svo skemmtilegt að búa til sína eigin mynd í huganum.

Ný bókarkápa?

Skoðaðu vel bókarkápu bókarinnar sem þú varst að lesa og skráðu hjá þér hvers konar upplýsingar koma þar fram. Finnst þér titill sögunnar, myndefni og aðrar upplýsingar hæfa bókinni? Ef ekki þá skaltu bara gera drög að þinni eigin bókarkápu í lestrardagbókina þína. ☆

Venn kort

Venn kort henta vel til að átta sig á því hvað er líkt og ólíkt með sögupersónum og aðstæðum þeirra. Gerðu eitt slíkt í lestrardagbókina þína þar sem þú berð saman tvær sögupersónur og gerðu stutta samantekt um niðurstöður þínar.

Einkenni sögupersóna

Búðu til litla töflu yfir útlitseinkenni og eiginleika (kosti og galla) sögupersóna. Það getur verið gott að eiga safn af lýsingarorðum sem lýsa fólki þegar maður skrifar sjálfur sögu!

Fimm nýir hlutir!

Skrifaðu niður fimm atriði sem þú lærðir af því að lesa bókina. Það geta verið fimm nýjar staðreyndir, fimm ný orð eða blanda af hvoru tveggja.

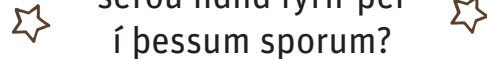
Póstkort

Teiknaðu bakhlið og framhlið póstkorts í lestrardagbókina og láttu eina sögupersónu senda póstkortið til annarrar.

Tuttugu árum síðar

Ímyndaðu þér hvað ein sögupersónan gæti mögulega verið að gera 20 árum eftir að sagan gerist og skráðu það niður. Hvers vegna sérðu hana fyrir þér í þessum sporum?

☆ Breytt ris í sögu

Í öllum góðum sögum er skýrt ris eða hámark þar sem aðalsögupersónan stendur frammi fyrir vanda sem virðist óleysanlegur. Höfundar kjósa að fara ákveðna leið við lausn á vanda en eru fleiri leiðir færar? Skráðu hjá þér aðra mögulega leið sem höfundur hefði getað farið til að leysa vandann. Hvaða áhrif hefði það haft á söguna? ☆

Afmæli ☆

Uppáhaldsögupersónan þín á afmæli. Skipuleggðu afmælisveislu í lestrardagbókina með því að útbúa gestalista, ákveða matseðil og gera innkaupalista yfir það sem þarf að kaupa. Síðast en ekki síst skaltu hafa það í huga sem þú veist um persónuna og koma með nokkrar hugmyndir að því hvað hana gæti langað að fá viljað í afmælisgjöf og hvers vegna. ☆